

Bydgoszcz, 29 listopada 2013 r.

WOJEWODA KUJAWSKO – POMORSKI

WPS.II.431.3.2013.LD/MK

Pan
Waldemar Stupałkowski
Burmistrz Sępólna Krajeńskiego
Urząd Miejski
ul. T. Kościuszki 11
89-400 Sępólno Krajeńskie

PROJEKT WYSTĄPIENIA POKONTROLNEGO

Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 1933r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. Nr 39. poz. 311 z późn.zm.)

w: Urzędzie Miejskim, ul. T. Kościuszki 11, 89-400 Sępólno Krajeńskie,

w dniach: od 08.11.2013r. do 08.11.2013r.

przeprowadzona została kontrola: prawidłowości

przez: Panią Lidię Dąbrowską – inspektora wojewódzkiego w Samodzielnym Zespole ds. Miejsc Pamięci Narodowej w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko – Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy – przewodniczącą zespołu kontrolnego oraz Pana Mieszka Klawikowskiego – koordynatora Samodzielnego Zespołu ds. Miejsc Pamięci Narodowej w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko – Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy

w zakresie:

1. przedmiot kontroli - realizacja zobowiązań gminy wynikających z zawartego z Wojewodą Kujawsko – Pomorskim porozumienia w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych,
2. okres objęty kontrolą – 01.01.2012r. do 31.12.2012r.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowana działalność jednostki została oceniona: **pozytywnie** na podstawie następujących ustaleń:

1. ustalono, iż sprawy dotyczące grobownictwa i cmentarnictwa wojennego realizowane są w Urzędzie Miejskim w Sępólnie Krajeńskim przez Panią Julitę Zwiefka – inspektora ds. infrastruktury komunalnej w Referacie Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa.
2. Karty ewidencyjne obiektów grobownictwa wojennego oraz księga pochowanych znajdują się na

stanowisku pracy, zaleca się jednakże wykonanie nowych kart ewidencyjnych zawierających aktualne nazewnictwo obiektów (dla każdego obiektu należy założyć oddzielną kartę).

3. Na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych na terenie gminy w 2012 roku przyznane zostały środki z budżetu Wojewody Kujawsko – Pomorskiego w kwocie 2.000 zł. Zadanie administracji rządowej dot. opieki nad cmentarzami, kwaterami i grobami wojennymi przyjęto Uchwałą Nr X/62/11 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim. Gmina Sępólno Krajeńskie zawarła w dniu 01.07.2011r. porozumienie w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych. Rozliczenie wydatkowania dotacji udzielonej przez Wojewodę Kujawsko – Pomorskiego nastąpiło według przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
4. W celu udokumentowania poniesionych wydatków, Gmina przedłożyła:
 - rachunek nr 33 z dnia 31.10.2012r. wystawiony przez: Gospodarstwo Ogrodnicze Jerzy Wolski, ul. Ogrodowa 1, 89-400 Sępólno Krajeńskie - za zakup kwiatów na groby i mogiły wojenne na kwotę 750,00 zł,
 - fakturę VAT nr 01286/UK/10/2012 z dnia 31.10.2012r. wystawioną przez: Zakład Transportu i Usług Sp. z o.o., ul. Baczyńskiego 6, 89-400 Sępólno Krajeńskie - za prace porządkowe na cmentarzach i grobach poległych żołnierzy na kwotę 492,00 zł,
 - fakturę VAT nr 01037/UK/09/2012 z dnia 10.09.2012r. wystawioną przez: Zakład Transportu i Usług Sp. z o.o., ul. Baczyńskiego 6, 89-400 Sępólno Krajeńskie - za prace porządkowe na cmentarzach i grobach poległych żołnierzy oraz znicze na kwotę 639,70zł,
 - fakturę VAT nr 01347/UK/11/2012 z dnia 12.11.2012r. wystawioną przez: Zakład Transportu i Usług Sp. z o.o., ul. Baczyńskiego 6, 89-400 Sępólno Krajeńskie - za prace porządkowe na cmentarzach i grobach poległych żołnierzy na kwotę 196,80 zł,
 - fakturę VAT nr MŚ/0206/2012 z dnia 26.10.2012r. wystawioną przez: Prasa Art. Spożywczo - Przemysłowe i Ogólne Mariola Śmigiel, ul. Słoneczna 9/2, 89-400 Sępólno Krajeńskie - za zakup zniczy na kwotę 33,00 zł,
 - fakturę VAT nr 263/2012 z dnia 08.11.2012r. wystawioną przez: Centrum Kwiatowo – Ogrodnicze Waldemar Lamparski, ul. Farna 1, 89-400 Sępólno Krajeńskie – za zakup kwiatów i zniczy na kwotę 729,15 zł.

Powyższymi fakturami Gmina Sępólno Krajeńskie udokumentowała poniesione wydatki na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych w 2012 roku na kwotę 2.840,65 zł, w tym 2.000 zł z dotacji Wojewody Kujawsko – Pomorskiego oraz 840,65 zł z budżetu gminy.

Według posiadanej ewidencji, na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie znajduje się **18 obiektów grobownictwa wojennego**.

W toku kontroli dokonano lustracji następujących obiektów grobownictwa wojennego:

I. Cmentarz parafialny w Lutowie:

1. Mogiła zbiorowa żołnierzy polskiej Straży Granicznej z 1939 r. – stan obiektu dobry, brak symbolu orła wojskowego wz. 1919, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej.
2. Mogiła żołnierza Wojska Polskiego z 1945 r. - st. sierż. Marian Chłopicki – stan obiektu dobry, brak symbolu orła wojskowego wz. 1919, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej, należy wprowadzić korektę w dacie śmierci żołnierza – winno być **1945** zamiast **1943**, należy wprowadzić korektę w nazwie formacji wojskowej obecnej na tablicy pamiątkowej – zamiast **LWP** winno być **WP**.
3. Mogiła żołnierza Wojska Polskiego z 1945 r. - kpr. Władysław Medyński – stan obiektu dobry, brak symbolu orła wojskowego wz. 1919, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej, należy wprowadzić korektę w nazwie formacji wojskowej obecnej na tablicy pamiątkowej – zamiast **LWP** winno być **WP**.

II. Mogiła ofiary terroru hitlerowskiego – ks. Roman Barra – teren przy kościele parafialnym w Lutowie - w związku z warunkami atmosferycznymi /opady deszczu/ nie sporządzono *Protokołu oględzin*, wykonano dokumentację fotograficzną – stan obiektu bardzo dobry, brak uwag.

III. Cmentarz parafialny w Komierowie:

1. Mogiła nieznanego żołnierza Wojska Polskiego z 1939 r. – stan obiektu zadowalający, nagrobek wymaga wypoziomowania oraz oczyszczenia powierzchni, brak symbolu orła wojskowego wz. 1919, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej.
2. Mogiła zbiorowa ofiar terroru hitlerowskiego z 1945 r. - Stanisława Kica, Paweł Maykowski – stan obiektu dobry, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej, należy wprowadzić korektę w treści napisu memoratywnego – zamiast **terroryzmu hitlerowskiego** winno być **terroru hitlerowskiego**.
3. Mogiła zbiorowa ofiar terroru hitlerowskiego z 1939 r. – Stefan Mordzak oraz 2 nieznane osoby – stan obiektu dobry, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej.

W związku z informacjami zawartymi w dokumentacji Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Województwa Kujawsko – Pomorskiego, zaleca się ustalenie obecnej lokalizacji oraz stanu mogiły właściciela Komierowa Tomasza Feliksa Ignacego Komierowskiego zamordowanego przez Niemców w dniu 4.09.1939 r., pochowanego następnie w mogile usytuowanej przed cmentarną kapliczką w Komierowie (brak mogiły w ewidencji grobów wojennych).

Zaleca się także ustalenie bieżącej lokalizacji na terenie cmentarza parafialnego w Komierowie mogiły nieznanymi ofiar terroru hitlerowskiego z 1939 r., która obecna jest na fotografiach archiwalnych. Wyjaśnienia wymaga fakt pojawienia się na terenie przedmiotowego cmentarza mogiły zbiorowej ofiar terroru hitlerowskiego z 1945 r. (punkt III/2 wykazu), która nie widnieje w dokumentacji archiwalnej.

IV. Cmentarz parafialny przy ul. Chojnickiej w Sępólnie Krajeńskim.

1. Mogiła pojedyncza żołnierza poległego w 1945 r. - por. Jakub Bielmes – stan obiektu dobry, nagrobek wymaga wypoziomowania, należy zaplanować odnowienie liter oraz korektę błędu ortograficznego w treści napisu pamiątkowego – zapisano imię żołnierza **Jakób**, winno być **Jakub**, ustalić należy także, czy pochowany służył w Wojsku Polskim czy też Armii Czerwonej.
2. Mogiła pojedyncza żołnierza poległego w 1945 r. - kpr. Jan Najdionow – stan obiektu dobry, należy zaplanować odnowienie liter, ustalić należy także, czy pochowany służył w Wojsku Polskim czy też Armii Czerwonej.
3. Mogiła zbiorowa nieznanymi żołnierzy Wojska Polskiego z 1945 r. **Żołnierze I Armii WP polegli w walce o wolność i demokrację** – stan obiektu dobry, brak symbolu orła wojskowego wz. 1919, uaktualnić należy treść napisu memoratywnego.
4. Mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego z 1945 r. - **Stanisław Ostrowski oraz 2 nieznanymi żołnierzy** – stan obiektu dobry, brak symbolu orła wojskowego wz. 1919, uaktualnić należy treść napisu memoratywnego.
5. Mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego z 1945 r. – **por. Karpiński Franciszek, ppor. Krajewski Jan oraz 6 znanych żołnierzy** – stan obiektu dobry, brak symbolu orła wojskowego wz. 1919, uaktualnić należy treść napisu memoratywnego.
6. Mogiła zbiorowa ofiar terroru hitlerowskiego oraz żołnierzy Wojska Polskiego 1939 – 1945 **Henryk Dąbkowski, Bronisław Kamiński oraz 3 kolejne nazwiska znane, pozostali nieznanymi** - w związku z warunkami atmosferycznymi /opady deszczu/ nie sporządzono *Protokołu oględzin*, wykonano dokumentację fotograficzną – stan obiektu dobry, należy jednakże uaktualnić treść napisu memoratywnego oraz uzupełnić symbolikę. W miarę możliwości należy ustalić fakty potwierdzające charakter mogiły (archiwalna karta ewidencyjna wskazuje, iż na terenie cmentarza przy ul. Chojnickiej pochowano także ofiary terroru hitlerowskiego oraz żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r., prawdopodobnie w przedmiotowej mogile, o czym świadczyć może ogólna treść napisu memoratywnego **POLEGLI I POMORDOWANI ZA OJCZYZNĘ 1939-1945**).

Przy mogiłach wojennych usytuowanych na terenie cmentarza parafialnego przy ul. Chojnickiej stwierdzono brak znaków informujących o obecności miejsca pamięci narodowej.

V. Cmentarz żołnierzy Armii Czerwonej z 1945 r. - ul. Chojnicka w Sępólnie Krajeńskim – stan obiektu dobry, odnowienia wymaga część liter w treści napisów na mogiłach, należy rozważyć remont pomnika usytuowanego w centralnej części cmentarza bądź jego rozbiórkę i wzniesienie nowego obelisku o mniejszych rozmiarach, należy uaktualnić treść napisu memoratywnego na pomniku oraz obecną tam symbolikę, należy rozważyć demontaż tablicy informującej o obecności cmentarza wojennego, która znajduje się przy bramie wejściowej, obecnie może ona wprowadzać w błąd sugerując, iż cały teren cmentarza ewangelickiego przynależy do cmentarza wojennego, przedmiotowa tablica powinna znajdować się przy głównym chodniku w obrębie cmentarza wojennego.

VI. Cmentarz żołnierzy Wojska Polskiego z 1945 r. – teren przy kościele parafialnym w Sępólnie Krajeńskim, ul. Kościelna – obiekt ogólnie w stanie dobrym, jednakże rozważyć należy podjęcie prac remontowych w celu ujednolicenia elementów urządzenia cmentarza (np. ustawienie nowych granitowych krzyży z symbolem orła wojskowego wz. 1919), **podjęcia niezwłocznych prac remontowych (zabezpieczenie pionowej płyty pamiątkowej oraz naprawa przelamanej poziomej płyty nagrobkowej)** wymaga nagrobek na mogile Zdzisława Skolimowskiego ze względu na **możliwość przewrócenia pionowej płyty pamiątkowej**, podczas prac remontowych należy uwzględnić uaktualnienie symboliki oraz wprowadzić korektę napisów memoratywnych, wskazane jest także ustawienie przy wejściu na obiekt tablicy informującej o obecności miejsca pamięci narodowej wraz z informacją o charakterze obiektu – **Cmentarz żołnierzy Wojska Polskiego poległych w 1945 r.**

VII. Cmentarz parafialny w Waldowie:

1. * Mogiła pojedyncza ofiary terroru hitlerowskiego z 1945 r. - Józef Szala - stan obiektu dobry, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej.
2. Mogiła pojedyncza ofiary terroru hitlerowskiego z 1945 r. - Jan Borowiec – stan obiektu dobry, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej.
3. Mogiła zbiorowa nieznanymi żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r. oraz 2 studentów zamordowanych przez okupanta niemieckiego – stan obiektu dobry, brak symbolu orła wojskowego wz. 1919, brak znaku informującego o obecności miejsca pamięci narodowej.

Uaktualnienie symboliki oraz treści napisów pamiątkowych przeprowadzić należy w porozumieniu z Komitetem Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

Ponadto wskazuje się następujący zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości: nieprawidłowości i uchybień w przedmiocie kontroli nie stwierdzono, w wykazie obiektów podlegających przeglądowi sformułowano uwagi co do uczytelnienia/uaktualnienia ich wizerunku, przeprowadzenia prac remontowo – renowacyjnych oraz wyjaśnienia nieścisłości związanych z zawartością archiwalnych wykazów mogił wojennych z terenu Gminy Sępólno Krajeńskie.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr 10/2013r.

Projekt wystąpienia pokontrolnego sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje kierownik jednostki kontrolowanej a drugi egzemplarz pozostaje w aktach kontroli.

Stosownie do treści art. 40 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) kierownik jednostki kontrolowanej ma prawo do zgłoszenia w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania niniejszego projektu do kierownika komórki do spraw kontroli, umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

Koordinator
Samodzielnego Zespołu
ds. Miejsca Pamięci Narodowej

Mieszko Kławikowski

Inspektor Wojewódzki

Lidia Kłowska

.....
(podpisy i pieczętki kontrolerów)

Z up. WOJEWODY
Kujawsko-Pomorskiego

Dorota Hass
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

.....
(podpis i pieczęć kierownika komórki do spraw kontroli)